

# ПРОГРАМА КУРСУ “ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО”

---

## **Розділ I. Вступ до цивільного права**

### **ТЕМА 1. Цивільне право як галузь права**

Поняття цивільного права як самостійної галузі системи права України. Предмет та метод цивільно-правового регулювання. Функції цивільного права. Система та принципи цивільного права України. Місце цивільного права серед інших галузей права.

Поняття та предмет науки цивільного права. Методи, які використовуються в науці цивільного права. Цивільне право та інші юридичні науки. Значення цивілістичної науки у становленні та вдосконаленні цивільного законодавства та практики його застосування.

Система навчальної дисципліни “Цивільне право України”, науково-методична база її вивчення. Засвоєння фундаментальних цивілістичних понять, цивільно-правових інститутів, їх норм, правозастосувальної практики, оволодіння загальнонауковими та спеціальними методами пізнання цивільно-правових явищ.

### **ТЕМА 2. Цивільне законодавство України. Цивільне право зарубіжних країн**

Поняття цивільного законодавства. Співвідношення цивільного права і цивільного законодавства. Галузеве та комплексне законодавство.

Конституція України. Декларація про державний суверенітет України. Рішення та висновки Конституційного Суду України у сфері цивільного права. Цивільний кодекс УРСР, Цивільний кодекс України, інші нормативні акти цивільного законодавства України. Міжнародні договори у системі цивільного законодавства України.

Відповідність норм цивільного права моральним принципам суспільства.

Дія цивільного законодавства у часі, просторі та по колу осіб. Аналогія права та аналогія закону.

Роль судової, господарської (арбітражної), нотаріальної практики в удосконаленні, тлумаченні та застосуванні цивільного законодавства.

Систематизація цивільного законодавства.

Основні джерела цивільного права зарубіжних країн. Французький цивільний кодекс та Німецьке цивільне укладення. Джерела цивільного і торгового права зарубіжних країн.

## **Розділ II. Цивільне правовідношення**

### **ТЕМА 3. Цивільні правовідносини**

Поняття, зміст та особливості цивільних правовідносин. Суб'єкти, об'єкти, суб'єктивне цивільне право та суб'єктивний юридичний обов'язок. Поняття цивільної правоздатності та дієздатності. Поняття, структура та види суб'єктивних цивільних прав. Поняття, особливості та види цивільно-правових обов'язків.

Види цивільно-правових відносин: регулятивні та охоронні, абсолютні та відносні, активні та пасивні, речові та зобов'язальні, майнові та особисті немайнові відносини (ті, що пов'язані з майновими, та ті, що не пов'язані з майновими).

### **ТЕМА 4. Фізичні особи як суб'єкти цивільного права**

Поняття цивільної правосуб'єктності.

Цивільна правоздатність громадян: поняття, зміст, виникнення та припинення. Співвідношення цивільної правоздатності і суб'єктивного цивільного права.

Поняття та обсяг цивільної дієздатності громадян. Емансипація. Випадки обмеження дієздатності громадян. Визнання особи недієздатною.

Дієздатність іноземців та осіб без громадянства.

Способи індивідуалізації громадян.

Порядок та правові наслідки визнання громадянина безвісно відсутнім та оголошення померлим. Наслідки явки громадянина, визнаного безвісно відсутнім та оголошеного померлим.

Опіка та піклування у цивільному праві.

Фізична особа як підприємець.

### **ТЕМА 5. Юридичні особи як суб'єкти цивільного права**

Поняття та ознаки юридичної особи. Правоздатність і дієздатність юридичних осіб. Установчі документи і порядок утворення юридичної

особи. Реорганізація та ліквідація юридичних осіб. Банкрутство. Органи юридичних осіб. Місцезнаходження юридичної особи. Філії та представництва. Способи індивідуалізації юридичної особи.

Види юридичних осіб. Поняття та види комерційних юридичних осіб. Підприємства. Приватне підприємство. Колективне підприємство. Господарські товариства, види. Підприємство, засноване на власності об'єднання громадян. Комунальне підприємство. Державне підприємство. Казенне підприємство. Спільні підприємства. Об'єднання підприємств.

Виробничі кооперативи. Селянські (фермерські) господарства.

Види некомерційних юридичних осіб. Державні установи та організації. Об'єднання громадян, види. Професійні спілки. Релігійні організації. Благодійні організації. Кредитні спілки. Споживчі кооперативи.

Іноземні юридичні особи на території України.

## **ТЕМА 6. Україна, Автономна Республіка Крим, територіальні громади як суб'єкти цивільного права**

Україна як особливий суб'єкт цивільного права. Цивільна правосуб'єктність України як незалежної держави. Участь України у внутрішньому та зовнішньому цивільному обороті.

Правові форми участі України, Автономної Республіки Крим та територіальних громад у відносинах, що регулюються цивільним законодавством.

Органи та особи, які діють від імені держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад. Відповідальність за зобов'язаннями держави, Автономної Республіки Крим, територіальних громад.

## **ТЕМА 7. Об'єкти цивільних правовідносин**

Поняття та види об'єктів цивільних правовідносин. Правове поняття речей, класифікація речей. Поняття майна у цивільному праві. Рухоме та нерухоме майно. Гроші (валюта) та цінні папери. Підприємство як майновий комплекс.

Результати творчої діяльності, дії, послуги, інформація, особисті немайнові блага як об'єкти цивільних правовідносин.

## **ТЕМА 8. Особисті немайнові права**

Цивільно-правове регулювання особистих немайнових відносин. Види особистих немайнових прав, не пов'язаних з майновими, особливості їх здійснення та захисту: права, що забезпечують природне існування фізичної особи; права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи.

Поняття честі, гідності та ділової репутації. Умови і способи захисту честі і гідності громадян та організацій. Спростування відомостей, які ганьблять честь і гідність. Юридична природа санкцій, за допомогою яких здійснюється захист честі і гідності. Особливості виконання судових рішень щодо захисту честі і гідності.

### **ТЕМА 9. Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин. Угоди**

Юридичні факти та їх класифікація у цивільному праві. Юридичні склади. Правомірні дії, їх ознаки як юридичних фактів. Неправомірні дії як юридичні факти. Виникнення цивільних відносин із підстав, не передбачених цивільним законодавством.

Поняття та види угод (правочинів). Односторонні угоди, їх місце у механізмі цивільно-правового регулювання. Двосторонні та багатосторонні угоди (договори). Реальні та консенсуальні угоди. Оплатні та безоплатні угоди. Абстрактні та каузальні угоди.

Умови та строки в угодах. Тлумачення змісту угоди.

Умови дійсності угод. Дієздатність як необхідна умова дійсності угод. Дотримання форми угоди. Відповідність волевиявлення внутрішній волі сторін в угоді. Відповідність змісту угоди вимогам закону.

Мнимі та удавані угоди. Нікчемні і заперечні угоди. Порядок визнання угод недійсними. Правові наслідки визнання угод недійсними.

## **Розділ III. Здійснення і захист цивільних прав**

### **ТЕМА 10. Здійснення і захист цивільних прав. Виконання цивільно-правових обов'язків**

Взаємний зв'язок прав та обов'язків у цивільному правовідношенні. Поняття здійснення цивільних прав та виконання

обов'язків. Способи здійснення цивільних прав та виконання обов'язків.

Принципи здійснення цивільних прав. Межі здійснення прав та способи їх нормативного визначення. Значення моральних норм у визначенні меж здійснення суб'єктивного цивільного права.

Зловживання правом та його наслідки.

Суб'єкти права на захист. Об'єкти захисту. Виникнення права на захист. Поняття та зміст суб'єктивного права на захист. Способи захисту прав фізичних та юридичних осіб.

### **ТЕМА 11. Представництво**

Представництво як спосіб здійснення цивільних прав та виконання юридичних обов'язків. Види представництва. Повноваження представника.

Довіреність, форма та строк її дії. Види довіреностей. Довіреності, прирівняні до нотаріально посвідчених. Передоручення. Припинення довіреності, наслідки припинення.

Наслідки вчинення юридичних дій особою, не уповноваженою на їх вчинення або з перевищенням повноважень.

### **ТЕМА 12. Строки у цивільному праві**

Поняття і значення строків (термінів) у цивільному праві. Місце строків у системі юридичних фактів цивільного права. Види цивільно-правових строків. Порядок обчислення строків.

Строки здійснення цивільних прав і виконання обов'язків. Строки існування суб'єктивного цивільного права. Присікальні (преклюзивні) строки. Гарантійні строки. Претензійні строки. Строки оперативного захисту цивільних прав. Законні та договірні строки. Строки загальні та окремі. Поняття прострочення.

Строки захисту цивільних прав. Позовна давність. Види строків позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється. Початок перебігу строку позовної давності. Зупинення і переривання строку позовної давності. Випадки захисту порушеного права після закінчення строків позовної давності. Наслідки впливу строку позовної давності.

## **Розділ IV. Право власності та інші речеві права**

### **ТЕМА 13. Загальні положення про право власності та інші речеві права**

Речеві права, їх види та загальна характеристика.

Власність як економічна категорія. Право власності у суб'єктивному та об'єктивному розумінні. Форми і види власності в Україні. Суб'єкти права власності в Україні. Правова регламентація відносин власності в Україні. Зміст права власності.

Підстави виникнення та припинення права власності. Первісні та похідні підстави виникнення права власності. Момент виникнення права власності. Ризик випадкової загибелі або пошкодження речі.

Право обмеженого користування чужими речами (сервітут). Земельний сервітут, узус, узуфрукт. Встановлення та припинення сервітутів, їх зміст. Право користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис). Право користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій).

### **ТЕМА 14. Право власності Українського народу**

Поняття права власності народу України. Об'єкти права власності народу України. Здійснення права власності народу України.

### **ТЕМА 15. Право приватної власності фізичних та юридичних осіб**

Суб'єкти та об'єкти права приватної власності. Підстави виникнення права приватної власності громадян. Приватизація державного житлового фонду, земельних ділянок, майна державних підприємств. Право власності громадян на житловий будинок (квартиру).

Юридична особа як суб'єкт права приватної власності. Управління майном юридичної особи. Право власності підприємств, їх об'єднань, кооперативів. Право власності об'єднань громадян, релігійних, профспілкових, благодійних організацій, кредитних спілок. Повноваження засновників та учасників щодо майна юридичних осіб.

### **ТЕМА 16. Право державної та комунальної власності**

Право державної та комунальної власності в об'єктивному та суб'єктивному розумінні. Види державної власності на Україні. Суб'єкти права державної та комунальної власності. Об'єкти права державної та комунальної власності. Порядок передачі державного та комунального майна.

Право повного господарського відання. Право оперативного управління.

Підстави виникнення права державної власності. Націоналізація. Реквізиція. Конфіскація. Безхазійне майно. Безгосподарне утримання пам'яток історії та культури. Скарб. Знахідка. Бездоглядна худоба.

### **ТЕМА 17. Право спільної власності**

Поняття права спільної власності, підстави її виникнення та види. Суб'єкти права спільної власності. Права та обов'язки учасників спільної часткової власності. Порядок користування та розпорядження об'єктом права спільної власності. Право привілейованої частки у спільній власності.

Право спільної сумісної власності. Право власності подружжя. Право спільної сумісної власності, набуте в результаті спільної праці членів сім'ї.

### **ТЕМА 18. Захист права власності та інших речевих прав**

Забезпечення державою рівних умов захисту усіх суб'єктів права власності. Способи захисту права власності. Витребування майна з чужого незаконного володіння (віндикаційний позов). Розрахунки при поверненні речей з чужого незаконного володіння. Захист права власності від порушень, не поєднаних з позбавленням володіння (негаторний позов). Визнання права власності. Інші способи цивільно-правового захисту права власності та інших речевих прав.

Захист прав володільця, що не є власником.

Відповідальність державних органів за видання актів, які порушують права власників, та за втручання у здійснення власником своїх повноважень.

## **Розділ V. Спадкове право**

### **ТЕМА 19. Правове регулювання спадщини**

Поняття, значення та види спадкування. Відкриття спадщини, час і місце відкриття спадщини. Спадкодавець та спадкоємці. Усунення від спадкування. Об'єкти спадкового правонаступництва.

Спадкування за законом. Коло спадкоємців за законом. Порядок закликання спадкоємців за законом до спадкування. Спадкування за правом представлення. Доля спадкоємців за законом у спадковому майні.

Спадкування за заповітом. Поняття заповіту, умови його дійсності та форма. Секретний заповіт. Спадкоємці за заповітом. Свобода заповіту. Право на обов'язкову частку в спадщині. Заповіт з умовою. Заповіт подружжя. Зміна та скасування заповіту. Тлумачення заповіту. Недійсність заповіту. Виконання заповіту. Заповідальний відказ і покладання.

Порядок, строк та способи прийняття спадщини. Перехід права на прийняття спадщини (спадкова трансмісія). Відумерлість спадщини. Оформлення права на спадщину.

Відповідальність спадкоємців за борги спадкодавця. Охорона спадщини. Особливість спадкування вкладів у банківських (кредитних) установах.

Спадковий договір: поняття, сторони, форма та зміст. Особливості спадкового договору за участю подружжя. Забезпечення виконання спадкового договору. Розірвання спадкового договору.

## **Розділ VI. Право інтелектуальної власності**

### **ТЕМА 20. Загальні положення про інтелектуальну власність**

Законодавство України про творчу діяльність. Поняття творчої діяльності та її правова охорона. Цивільно-правові відносини у галузі творчої діяльності, їх спільні ознаки та відмінності.

Поняття, суб'єкти та об'єкти права інтелектуальної власності. Виникнення та припинення права інтелектуальної власності.

### **ТЕМА 21. Авторське право і суміжні права**

Поняття і види результатів творчості, що охороняються авторським правом. Суб'єкти і об'єкти авторського права.



Співавторство та співробітництво. Строк дії авторського права. Особисті немайнові права автора. Майнові права автора. Вільне використання.

Поняття та суб'єкти суміжних прав. Зміст та межі суміжних прав. Захист авторських і суміжних прав. Державне агентство з авторських і суміжних прав.

### **ТЕМА 22. Право промислової власності**

Поняття та ознаки права промислової власності. Правова охорона винаходів, корисних моделей та промислових зразків. Оформлення права на винаходи, корисні моделі і промислові зразки, їх захист. Рационалізаторська пропозиція.

Право на селекційні досягнення. Право на топографії інтегральних мікросхем. Право на науково-технічну інформацію. Секрети виробництва та їх правова охорона.

Правові засоби індивідуалізації учасників товарного обороту, товарів і послуг: право на фірмове найменування (фірму), право на знаки для товарів і послуг, право на найменування місця походження товару.

## **Розділ VII. Зобов'язальне право. Загальні положення зобов'язального права**

### **ТЕМА 23. Загальні положення зобов'язального права**

Зобов'язальне право та його система. Поняття і система зобов'язань у цивільному праві. Основні тенденції розвитку сучасного зобов'язального права. Підстави виникнення зобов'язань. Договірні та позадоговірні (деліктні) зобов'язання.

Сторони у зобов'язанні. Множинність осіб у зобов'язанні. Треті особи у зобов'язанні. Солідарні, часткові і субсидіарні (додаткові) зобов'язання. Регресний позов.

Підстави припинення зобов'язань. Виконання. Відступне. Припинення зобов'язань заліком зустрічної однорідної вимоги. Припинення зобов'язання угодою сторін. Прощення боргу. Збіг боржника і кредитора в одній особі. Припинення зобов'язання у зв'язку з неможливістю виконання. Смерть громадянина та ліквідація

юридичної особи як підстава припинення зобов'язання. Інші підстави припинення зобов'язань.

#### **ТЕМА 24. Цивільно-правовий договір**

Поняття, значення, умови і функції договору у цивільному праві. Свобода договору. Договір як юридичний факт і засіб регулювання відносин його учасників. Договір та угода, їх відмінності. Види договорів. Попередній договір. Публічний договір. Договір про приєднання. Договір на користь третьої особи.

Зміст договору. Тлумачення договору. Стадії укладання договору (оферта, акцепт). Форма договору. Переддоговірні спори. Зміна та розірвання договору. Договірна дисципліна.

#### **ТЕМА 25. Виконання зобов'язань**

Виконання як підстава припинення зобов'язань. Принципи виконання зобов'язань. Суб'єкти виконання. Виконання зобов'язання з множинністю осіб. Виконання на адресу кредитора і третьої особи. Покладення виконання на третю особу, межі такого покладення. Заміна сторони у зобов'язанні. Уступка вимоги і перевід боргу.

Предмет виконання. Виконання зобов'язань з альтернативним предметом. Місце виконання. Строки (терміни) виконання. Дострокове виконання. Валюта виконання грошових зобов'язань. Посвідчення виконання зобов'язання.

#### **ТЕМА 26. Способи забезпечення виконання зобов'язань**

Поняття та види способів забезпечення виконання зобов'язань. Загальні умови забезпечення виконання зобов'язань.

Неустойка, її значення та види. Співвідношення неустойки та збитків. Порука. Гарантія. Завдаток. Відмінність завдатку від авансу. Застава, види застави. Звернення претензій кредитора на заставлене майно. Утримування як спосіб забезпечення виконання зобов'язань.

#### **ТЕМА 27. Відповідальність у цивільному праві**

Поняття, значення та функції цивільно-правової відповідальності. Цивільне правопорушення, його структурні елементи. Підстави цивільно-правової відповідальності. Цивільно-правові (майнові) санкції.

Форми цивільно-правової відповідальності. Види цивільно-правової

відповідальності та її розмір. Договірна, позадоговірна (деліктна) відповідальність. Часткова, солідарна, субсидіарна (додаткова) відповідальність. Повна, обмежена, додаткова (кратна) відповідальність.

Підстави звільнення боржника від відповідальності.

## **Розділ VIII. Окремі види зобов'язань. Договірні зобов'язання. Зобов'язання по передачі майна у власність, повне господарське відання та оперативне управління**

### **ТЕМА 28. Купівля-продаж**

Поняття договору купівлі-продажу. Сторони у договорі купівлі-продажу. Право продажу товарів. Порядок зайняття торгівельною діяльністю. Патентування і ліцензування торгівельної діяльності. Права та обов'язки продавця і покупця. Виконання договору купівлі-продажу та правові наслідки неналежного його виконання (невиконання). Відповідальність продавця за відчуження речі у покупця.

Продаж товарів у кредит, з розстрочкою платежу та вдома у покупців.

Особливості роздрібною торгівлі. Охорона прав споживачів. Особливості купівлі-продажу у зовнішньоекономічному обігу. Купівля-продаж у процесі приватизації. Укладення договорів купівлі-продажу на біржі. Продаж нерухомого майна, підприємства.

### **ТЕМА 29. Довічне утримання. Рента**

Поняття та ознаки договору довічного (пожиттєвого) утримання. Майно, яке може бути предметом відчуження за договором довічного утримання. Форма договору. Сторони договору довічного утримання. Умови договору довічного утримання та підстави припинення його дії.

Поняття та форма договору ренти. Права та обов'язки одержувача і платника ренти. Обтяження рентою нерухомого майна. Відповідальність сторін договору ренти.

### **ТЕМА 30. Договори на реалізацію сільськогосподарської продукції**

Поняття та зміст договору контрактації сільськогосподарської продукції. Порядок укладення договору. Права та обов'язки сторін.

Відповідальність сторін за неналежне виконання договору. Інші договірні форми реалізації сільськогосподарської продукції.

Виробниче сприяння сільськогосподарським виробникам.

### **ТЕМА 31. Поставка. Постачання енергією та газом**

Поняття та ознаки договору поставки. Правове регулювання відносин з поставки товарів. Сторони договору поставки. Порядок і форми укладення договору поставки. Структура договірних відносин при поставці. Зміст договору поставки. Права та обов'язки сторін. Періоди поставки. Виконання договору поставки. Вибірка товарів.

Порядок прийому товарів за кількістю та якістю. Відповідальність сторін за невиконання або неналежне виконання зобов'язань. Відповідальність покупця. Одностороння відмова від виконання договору поставки.

Поставка товарів (продукції) для державних потреб: підстави, порядок укладення державного контракту на поставку, укладення та виконання договору.

Постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу. Поняття, зміст, укладення та виконання договорів на постачання енергії та газу.

### **ТЕМА 32. Міна (бартер). Дарування**

Поняття та ознаки договору міни. Бартерні угоди.

Поняття та ознаки договору дарування. Форма договору. Сторони у договорі дарування. Права та обов'язки сторін. Договір дарування з умовою передання майна у майбутньому. Договір дарування з покладенням на обдарованого обов'язку на користь третьої особи. Пожертва.

## **Розділ ІХ. Зобов'язання по передачі майна у користування**

### **ТЕМА 33. Майновий найм (оренда). Лізинг. Позичка**

Поняття та види майнового найму (оренди). Види договорів майнового найму (оренди). Суб'єкти договору оренди. Істотні умови договору оренди. Форма та строк договору оренди. Збереження сили

договору оренди (майнового найму) при переході майна до іншого власника. Права та обов'язки орендодавця і орендаря (наймодавця і наймача). Піднайм. Переважне право орендаря на укладення договору оренди на новий строк. Вкуп орендованого майна.

Виконання договору. Правовий режим поліпшень та погіршень найнятого майна, здійснених орендарем (наймачем). Правові наслідки невиконання сторонами своїх договірних зобов'язань. Підстави припинення договору оренди (майнового найму). Випадки дострокового розірвання договору.

Правове регулювання побутового прокату. Оренда державного і комунального майна. Договір лізингу. Види лізингу. Структура договірних зв'язків за договором лізингу. Права та обов'язки сторін договору лізингу. Поняття, ознаки, форма та зміст договору позички. Виконання договору позички. Розірвання та припинення договору позички.

#### **ТЕМА 34. Оренда нерухомого майна та транспортних засобів**

Предмет, форма та державна реєстрація договору найму земельних ділянок, будівель та інших капітальних споруд. Піднайом (суборенда) земельних ділянок. Права та обов'язки сторін. Передання будівель та інших капітальних споруд у найм. Дострокове розірвання договору найму земельних ділянок.

Предмет найму транспортних засобів. Форма та зміст договору найму транспортних засобів. Страхування транспортного засобу. Особливості найму транспортних засобів з екіпажем, що його обслуговує.

#### **ТЕМА 35. Договір концесії**

Поняття та законодавче регулювання договору концесії. Принципи концесійної діяльності. Суб'єктний склад договору концесії. Порядок проведення концесійного конкурсу. Об'єкти, що можуть надаватися у концесію. Порядок укладення та істотні умови договору концесії. Зміст договору концесії, ризики сторін за договором. Відповідальність сторін за невиконання зобов'язань за концесійним договором. Підстави припинення концесійного договору.

#### **ТЕМА 36. Зобов'язання по використанню (найму) житла**

Право громадян на житло та його гарантії. Види житлового фонду. Порядок надання житлових приміщень у державному та громадському житловому фонді. Укладення договору найму житла, його сторони, форма договору. Права та обов'язки сторін. Об'єкт договору найму житла. Піднайм житла. Зміна і припинення договору найму житла. Підстави та порядок виселення громадян із житлового приміщення.

Особливості надання і використання службових житлових приміщень та гуртожитків. Особливості житлових зобов'язань у будинках житлово-будівельних кооперативів. Користування житловими приміщеннями у будинках приватного житлового фонду.

## **Розділ X. Зобов'язання по виконанню робіт**

### **ТЕМА 37. Загальні положення про підряд**

Загальні положення про договори підряду. Види договорів підряду. Відмежування підряду від суміжних договорів. Сторони, зміст та форма договорів підряду. Відповідальність сторін за невиконання або неналежне виконання договору підряду. Підстави припинення договору підряду. Позовна давність за вимогами замовників з приводу недоліків робіт, виконаних за договорами підряду.

### **ТЕМА 38. Побутовий підряд**

Загальна характеристика та система зобов'язань з виконання робіт у сфері побутового обслуговування населення. Поняття і види договору побутового підряду. Права та обов'язки сторін договору. Відповідальність сторін за договором побутового підряду. Наслідки нез'явлення замовника за одержанням роботи.

### **ТЕМА 39. Будівельний підряд**

Поняття та значення договору будівельного підряду. Порядок укладення договору будівельного підряду. Структура договірних зв'язків у капітальному будівництві. Права та обов'язки сторін. Виконання договору. Строки виконання робіт. Розрахунки та платежі. Проектно-кошторисна документація. Будівельний майданчик. Субпідрядні організації. Страхування ризиків.

Здача-прийняття об'єктів у експлуатацію. Гарантійні строки експлуатації об'єкта. Майнова відповідальність сторін за невиконання

чи неналежне виконання обов'язків за договором будівельного підяду.

Здійснення будівництва господарським способом.

#### **ТЕМА 40. Договори про виконання науково-пошукових і дослідно-конструкторських робіт**

Поняття та значення договору про виконання науково-пошукових і дослідно-конструкторських робіт. Зміст та форма договорів про виконання проектних та пошукових робіт. Сторони договорів, їх права та обов'язки. Укладення та виконання договорів. Відповідальність сторін за невиконання або неналежне виконання договорів.

### **Розділ XI. Договори по створенню та використанню об'єктів інтелектуальної власності**

#### **ТЕМА 41. Авторські договори**

Поняття, типи та види авторських договорів. Типові авторські договори. Зміст авторських договорів. Сторони в авторському договорі, їх відповідальність.

Ліцензійні договори на використання творів. Договори про управління майновими правами автора.

#### **ТЕМА 42. Договори на використання промислової власності. Франчайзинг**

Поняття, предмет, умови та порядок укладення договору на створення (передачу) науково-технічного досягнення (ліцензійного договору). Форма та строк чинності ліцензійних договорів. Суб'єкти ліцензійних відносин, їх права та обов'язки. Структура ліцензійного договору. Види (типи) ліцензій. Особливості виконання договору та відповідальність за порушення його умов. Гарантійні зобов'язання та ліцензійні ризики.

Патентний ліцензійний договір. Безпатентний ліцензійний договір. Комплексний ліцензійний договір. Договір франчайзингу: поняття, форма, права та обов'язки сторін. Мастер франчайзинговий договір. Субфранчайзинг. Припинення договору франчайзингу.

## **Розділ XII. Зобов'язання по наданню послуг**

### **ТЕМА 43. Транспортні договори**

Загальна характеристика договорів про надання послуг: поняття, виконання, строк договору, відповідальність сторін, розірвання договору.

Поняття та види перевезень. Правове регулювання перевезень. Зміст, укладення та оформлення транспортних договорів. Предмет, сторони та форма договору перевезення вантажу. Права та обов'язки сторін. Виконання договорів перевезень вантажів. Відповідальність сторін за порушення умов договору перевезення вантажів. Особливості окремих видів перевезень вантажів.

Договір перевезення пасажирів і багажу. Права та обов'язки перевізника та пасажира. Договір чартеру (фрахтування). Договір буксирування. Договори про експлуатацію під'їзних колій, подачу та забирання вагонів. Претензії та позови при перевезеннях. Договори експедиції.

### **ТЕМА 44. Зберігання**

Поняття та ознаки договору зберігання (схову). Форма, предмет, сторони договору схову. Права та обов'язки сторін за договором схову. Користування річчю, переданою на зберігання. Підстави припинення договору схову. Відповідальність зберігача (охоронця) за втрату, нестачу чи пошкодження майна. Відповідальність поклажедавця. Зберігання за законом.

Зберігання на товарному складі. Договір складського зберігання: поняття, форма, зміст. Складські документи.

Спеціальні види зберігання: зберігання речей у ломбарді, у банку, у камерах схову транспортних організацій, у гардеробах організацій, у готелях. Зберігання речей, що є предметом спору (секвестр). Зберігання транспортних засобів. Договір охорони.

### **ТЕМА 45. Страхування**

Соціально-економічна природа страхування та його правове регулювання. Види та форми страхування. Страхові правовідносини. Основні страхові поняття. Поняття та ознаки договору страхування.



Сторони у страхових зобов'язаннях. Участь третіх осіб у страхових зобов'язаннях. Права та обов'язки страховика і страхувальника. Співстрахування. Перестрахування. Підстави припинення договору страхування та визнання його недійсним. Особливості окремих страхових зобов'язань.

#### **ТЕМА 46. Договір доручення, комісії, консигнації, довірчого управління майном**

Поняття, ознаки, зміст та форма договору доручення. Предмет договору доручення. Сторони у договорі доручення, їх права та обов'язки. Виконання договору доручення. Підстави та наслідки припинення договору доручення. Діяльність в інтересах іншої особи без доручення.

Поняття, зміст та форма договору комісії. Сторони у договорі комісії. Права та обов'язки сторін за договором комісії. Виконання комісійного доручення. Субкомісія. Вказівки комітента та правові наслідки відступу від них. Відповідальність комісіонера за невиконання чи неналежне виконання умов зобов'язань. Підстави припинення договору комісії. Особливості окремих видів комісії. Особливості правового регулювання та сфера застосування консигнаційних угод.

Договір довірчого управління майном: поняття, зміст, форма, сторони, значення. Об'єкт довірчого управління. Права та обов'язки управителя та установника управління. Припинення договору. Відповідальність сторін договору довірчого управління майном.

### **Розділ XIII. Кредитно-розрахункові відносини**

#### **ТЕМА 47. Договір позики. Кредитний договір**

Договір позики: загальна характеристика та сфера застосування. Сторони, зміст та форма договору позики. Оформлення договору позики векселями. Укладання договору позики шляхом випуску та продажу облігацій. Позичкові операції ломбардів.

Правове регулювання кредитних відносин. Поняття та види кредиту. Форми кредиту. Принципи кредитування. Кредитні зобов'язання.

Кредитний договір: загальна характеристика та сфера застосування. Особливості суб'єктного складу. Форма та зміст кредитного договору. Способи забезпечення кредитних договорів. Відповідальність сторін за кредитним договором. Класифікація кредитних договорів. Договір фінансування під уступку грошової вимоги (факторинг). Сторони, предмет, форма та зміст договору факторингу.

Договір банківського вкладу. Сторони, предмет, форма та зміст договору. Види банківських вкладів. Ощадні книжки та ощадні сертифікати.

#### **ТЕМА 48. Розрахункові відносини**

Правове регулювання розрахункових відносин. Загальні положення про розрахунки. Готівкові та безготівкові розрахунки. Договір про відкриття рахунку. Види рахунків. Порядок відкриття та закриття рахунків у банках. Способи розрахунків у народному господарстві. Порядок та форми розрахунків у господарському обороті України: розрахунки платіжними дорученнями; розрахунки платіжними вимогами-дорученнями; розрахунки чеками; розрахунки акредитивами; розрахунки векселями; розрахунки платіжними вимогами; розрахунки інкасовими дорученнями. Порядок відкриття та функціонування кодованих рахунків фізичних осіб.

### **Розділ XIV. Зобов'язання зі спільної діяльності**

#### **ТЕМА 49. Договір простого товариства**

Роль зобов'язань за спільною діяльністю. Правове регулювання спільної діяльності. Підстави виникнення зобов'язань за спільною діяльністю.

Поняття та юридична характеристика договору простого товариства. Види договорів простого товариства. Зміст договорів простого товариства. Права та обов'язки учасників договору простого товариства. Припинення договору простого товариства.

#### **ТЕМА 50. Установчий договір**

Установчий договір: поняття, юридична характеристика. Види

установчих договорів. Зміст установчих договорів. Припинення установчих договорів.

## **Розділ XV. Зобов'язання у сфері інвестицій та виробничої кооперації**

### **ТЕМА 51. Інвестиційні договори**

Концепції правової природи інвестиційних договорів (контрактів). Сфера застосування та специфіка інвестиційних договорів. Сторони інвестиційних договорів. Види інвестиційних договорів.

Порядок укладення та форма інвестиційного договору. Зміст інвестиційного договору, спеціальні умови інвестиційних договорів.

### **ТЕМА 52. Договори про виробничу кооперацію**

Поняття міжнародної виробничої кооперації, її правове регулювання. Сфера застосування договорів про виробничу кооперацію. Види кооперації у зовнішньоекономічній діяльності. Консорціальний договір у вітчизняній та зарубіжній практиці. Відмежування виробничої кооперації від схожих організаційно-правових форм здійснення підприємницької діяльності.

## **Розділ XVI. Позадовісні зобов'язання**

### **ТЕМА 53. Зобов'язання, що виникають при створенні небезпеки при порушенні довкілля**

Поняття та елементи зобов'язань, що виникають зі створення небезпеки при порушенні довкілля. Відповідальність фізичних та юридичних осіб за створення небезпеки при порушенні довкілля. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок неусунення небезпеки (загрози) життю, здоров'ю та майну.

### **ТЕМА 54. Зобов'язання із заподіяння шкоди**

Поняття деліктних (позадовісних) зобов'язань. Відмінність позадовісних зобов'язань від договірних. Види позадовісних

зобов'язань.

Поняття та види зобов'язання внаслідок заподіяння шкоди. Загальні та спеціальні підстави відповідальності за заподіяння шкоди. Обставини, що виключають протиправність діяння особи, яка заподіяла шкоду.

Особливості відповідальності за шкоду, завдану діями службових осіб у галузі адміністративного управління.

Відповідальність за шкоду, заподіяну органами дізнання, попереднього слідства, прокуратури та суду: підстави та умови відповідальності; розміри відшкодування завданої шкоди; особливості відшкодування моральної шкоди.

Відповідальність за шкоду, заподіяну джерелом підвищеної небезпеки: поняття джерела підвищеної небезпеки; суб'єкти відповідальності; особливості відповідальності володільця джерела підвищеної небезпеки; відповідальність за шкоду, заподіяну при зіткненні джерел підвищеної небезпеки.

Відповідальність за шкоду, заподіяну неповнолітніми. Відповідальність за шкоду, заподіяну громадянином, визнаним недієздатним, а також громадянином, нездатним розуміти значення своїх дій. Відповідальність за шкоду при пошкодженні здоров'я та заподіянні смерті. Врахування вини потерпілого та майнового стану особи, яка заподіяла шкоду. Відповідальність за шкоду, спільно заподіяну кількома особами. Право регресу до винної особи. Регресні вимоги та їх види.

#### **ТЕМА 55. Зобов'язання із рятування державного та колективного майна**

Поняття та ознаки зобов'язань внаслідок рятування державного та колективного майна. Підстави виникнення зобов'язань, пов'язаних із рятуванням колективного та державного майна. Обсяг шкоди та порядок її відшкодування у зобов'язаннях, що виникають внаслідок рятування державного та колективного майна.

#### **ТЕМА 56. Безпідставне збагачення. Ведення чужих справ без доручення. Публічне обіцяння нагороди**

Поняття та ознаки зобов'язань з безпідставного збагачення. Відмінність зобов'язань з безпідставного збагачення від суміжних правовідносин. Зміст вимоги про повернення безпідставно придбаного